

P 04-26

PANDÈMIA COVID-19

CÈLIA ATSET

Infermeres, líders humils

Avui és el seu dia internacional. Amb el coronavirus, la seva feina ha adquirit un valor i un reconeixement social inqüestionables. Avui tornem a reivindicar aquestes professionals, que s'han hagut de reinventar per fer front al covid-19

Dossier

DIA INTERNACIONAL DE LES INFERMERES

Com s'han reinventat les infermeres per plantar cara al covid-19

Laia Lacueva

“Ser infermera és més que una professió, és una manera de ser i de fer”

Ha passat de ser el pilar dels professionals d'infermeria en l'àmbit de la recerca a dirigir-los en una unitat d'hospitalització per a malalts del covid-19 al Parc de Salut Mar. “En un primer moment em va abordar la sensació de pànic, el sentiment de no estar preparada. Les decisions es prenen dia a dia o fins i tot hora a hora”, explica Laia Lacueva. No era gens fàcil assumir el nou rol, malgrat els més de quinze anys d'experiència acumulada. “Pensava que feia massa temps que era fora de l'atenció directa al pacient, però em vaig adonar que ho podia fer”, assegura. I afegeix: “Soc infermera, que és més que una professió, és una manera de fer i de ser, en què la persona que tens a càrrec és el centre i per a qui treballes”.

La Laia es va encarregar d'obrir, a contrarellotge, les unitats per a covid-19 que no estaven preparades per atendre el nou perfil de pacients. Amb la dificultat afegida que molts dels professionals hi ateraven des d'altres àmbits d'actuació. Però tots van unir esforços per donar als malalts el que n'esperaven. “Fèiem unes jornades llarguíssimes, hem estat dos mesos renunciant a les fes-

tes, enfrontant-nos a situacions extremes amb els pacients, canvis de protocols constants sobre el material de protecció... Hem sentit inseguretats i incertesa”, detalla.

Esgotament físic i emocional

Com a cap de la nova unitat, ha vist els sentiments a flor de pell de companyes que ploraven assegudes durant uns instants i que, de seguida, es feien i dedicaven totes les seves energies als pacients. Ella mateix admet haver plorat sola, per la dificultat de la presa de decisions i l'esgotament físic i psicològic davant d'una pandèmia com aquesta que, també a escala personal, ha requerit un gran esforç d'adaptació, per exemple pel que fa a la conciliació familiar. Però en tot moment ha intentat centrar-se en els seus companys, que no abaixaven mai la guàrdia, per recollir les seves percepcions i angoixes. I, de fet, la seva gestió s'ha endut ovacions de la plantilla de l'hospital.

La Laia defensa que aquesta capacitat d'adaptació davant les situacions més complexes és l'essència de la infermera. “Tinc un gran sentiment d'orgull i d'agraïment pel sacrifici, l'empatia, la professionalitat i la generositat dels companys”, celebra. I si bé reconeix que les infermeres comencen a rebre un cert reconeixement, demana que perduri. “Hem demostrat un gran potencial de lideratge i ara calen canvis estructurals per poder aplicar els nostres coneixements en les cures i millorar la salut de tots”, reivindica. —

Pilar García-Ufano

La professional jubilada que torna a primera línia

L'abril del 2019 Pilar García-Ufano, infermera de l'Hospital del Mar, va decidir penjar la bata i dedicar-se a la família. Té 63 anys i va decidir prejubilar-se per tenir una vida més calmada. La crisi del covid-19 va començar quan encara no feia un any de la seva decisió i la Pilar no va dubtar ni un segon.

Una trucada de l'hospital va ser suficient per decidir que s'hi reincorporava: “Vaig considerar que la situació era prou greu per ajudar en tot el que pogués”. La Pilar treballava d'infermera del bloc quirúrgic i, com que tenia experiència

en la cura de pacients crítics, la van enviar a una UCI per a malalts de covid-19. Al principi, i malgrat l'experiència, encara tenia alguns dubtes: “Però una vegada allà fas el que has de fer com a professional”. La Pilar sempre ha estat conscient dels riscos de contagi a què s'enfrontava, però diu que si se segueixen les pautes no hi ha motiu per preocupar-se. “Amb por no podríem treballar”.

Ara que s'ha superat el pic màxim ha tornat a casa. La solidaritat és el que la va portar a reincorporar-se, pels pacients i pels professionals. Diu que es va sentir molt a gust en tot moment i que els companys la van rebre amb els braços oberts. —

Núria Seijas

“Mai ens hauríem imaginat medicalitzar l'habitació d'un hotel en 48 hores”

Opinió

A la secció de Debat hi trobareu un article de la presidenta de l'Associació d'Infermeria Familiar i Comunitària de Catalunya

Mirades

A les pàgines centrals recordem amb una imatge la figura de Florence Nightingale, acompanyada d'altres infermeres d'hospitals londinencs

Avui és el Dia Internacional de les Infermeres. D'elles són els ulls sempre vigilants, les mans tendres però decidides que curen i les paraules d'ànim quan més es necessiten. Són les persones de confiança en els moments més foscos, però també quan la vida triomfa. Tot i l'esgotament físic i emocional, durant la pandèmia estan demostrant la seva entrega i compromís: es reinventen cada dia, capaces d'assumir responsabilitats de tots els colors. Líders humils, formades i capacitades, s'estan dedicant en cos i ànima a salvar vides. Són les infermeres.

GEMMA GARRIDO / MONTSE RIART / MARIA VERGÉS / NATÀLIA VILA * BARCELONA

Maria Mamblona

Passar d'acompanyar el començament de la vida a custodiar-ne el final

En tan sols una setmana Maria Mamblona va passar d'adaptar a la situació de pandèmia els protocols de la sala de part que coordina a l'Hospital del Mar a haver de convertir l'espai en una unitat per a malalts de covid-19. Un "repte dur" que fa pocs mesos no era capaç ni d'imaginar. Encara s'emociona quan recorda la resposta de l'equip, que de seguida es va posar al darrere seu: llevadores de la sala de parts, professionals del programa d'atenció a la salut sexual i reproductiva, de psiquiatria i de l'àrea de neonats que no es coneixien, que s'enfrontaven a una malaltia nova i que havien d'aprendre a fer servir els equips respiratoris enmig d'una gran pressió assistencial. En poc temps es van convertir en *la gent de la 80*, el nom amb què ara es coneix la unitat. "No tinc paraules per definir la resposta que van tenir, va ser impressionant", recorda amb orgull. El lema era clar: "S'ha de fer i ha de sortir bé".

No hi havia temps per pensar en res més. La implicació "va ser bestial" i l'activitat de tots es va capgirar d'un dia per l'altre. Van passar d'oferir l'acompanyament en una experiència positiva, com habitualment és el part, a acompanyar uns malalts que s'enfrontaven a un virus desconegut i a una "sensació de por i soledat". Especialment en les persones a les quals el virus va portar fins al final de la vida. L'equip va aprendre a combinar l'activitat assistencial amb l'acompanyament, sobretot quan no hi havia possibilitat de contactar

amb les famílies. La Maria recorda que un dia van arribar a buscar un espai per a uns quants malalts d'una mateixa família perquè poguessin estar junts. O que han buscat la manera de celebrar els aniversaris o els dies especials. "Creem un vincle", diu, mentre recorda els aplaudiments de comiat als que rebien l'alta.

Cap a la normalitat

D'aquests últims mesos se n'emporta una vivència molt dura, però també experiències molt positives. Ha vist com els professionals "es refan davant de qualsevol complicació, n'aprenen i es reconverteixen", la "implicació" de tots i "la sensació d'haver pogut superar això i més", diu amb energia. Admet que necessitaran una pausa per descansar a l'estiu, si el virus dona una treva, i pensant en un repunt a la tardor. De moment no hi ha temps per parar. Ara que la pressió assistencial ha baixat la Maria coordina la reobertura de la sala de parts de l'Hospital del Mar, resituada a l'Hospital Sant Joan de Déu: "Tinc la mateixa il·lusió de retrobar-nos que quan la vam estrenar el 2017".

A poc a poc les coses aniran tornant al seu lloc. La Maria només desitja poder tornar a veure "els somriures sense mascareta" i que es puguin tornar a fer comiats i "poder dir adeu" als éssers estimats. I qui sap si es retrobarà a la sala de parts amb alguna de les gestants que va atendre per covid-19. No hi ha cap repte que *la gent de la 80* no pugui assolir. ■

Fa onze anys que Núria Seijas coordina l'hospitalització domiciliària de l'Hospital Clínic. La seva base d'operacions són les cases dels pacients, però la pandèmia ha trasbalsat la manera de treballar: ha hagut d'adaptar tots els protocols d'actuació a una realitat molt més incòmoda i arriscada. "No tothom viu en pisos espaiosos per fer aïllaments rigorosos o té un espai per posar-se l'equip de protecció", explica. Si bé es fan les visites indispensables, els pacients de covid-19 a casa encara necessiten cures, extraccions, controls vitals i tractaments intravenosos.

Però també hi ha uns altres espais, muntats des de zero, per als malalts que ja han passat la fase aguda de la malaltia però necessiten vigilància: els *hotels salut*. "Vam tenir dues setmanes francament complicades i s'hi va sumar el repte de muntar un hotel medicalitzat amb oxigenoteràpia i farmàcia -recorda-. Mai ens hauríem imaginat que transformariem una habitació d'hotel en 48 hores, i es deu a la feina conjunta de diferents especialitats: des del servei de diagnòstic d'imatge fins a estudiants d'infermeria". ■

Maria Jiménez

Trepitjar l'UCI després de sis anys

Feia sis anys que Maria Jiménez no treballava en una UCI. Després de vuit anys en una a l'Hospital Clínic, va canviar-la per la unitat de donació de teixits del mateix centre. Amb l'esclat del covid-19 es van deixar de fer donacions i aquesta infermera mallorquina va demanar que la recol·loquessin. La van enviar a un hospital de dia reconvertit en UCI, on encara no s'havien muntat els 14 llits previstos: s'utilitzaven lliteres d'emergència i els respiradors hi arribaven amb comptagotes. En aquell espai improvisat hi havia més feina que en

una UCI de base. Des de fora del box no es podien veure ni els pacients ni els monitors, així que per comunicar-se amb el personal a peu de llit havien d'enviar-se notes. Però el més dur va ser assumir la gravetat i novetat de la pandèmia, que encara se li feia més difícil després d'anys fora d'una UCI. Tenia por de no recordar-se'n. Amb tot, al cap d'una setmana ja pensava: "Sembla que no n'hagi sortit mai". Ara que ja ha tornat a la seva unitat, la Maria diu que se sent útil: "Ha sigut estressant i emocionant i em sento satisfeta i orgullosa". ■